

J E L E N K O R.

92. szám.

Pest, szerda november 16.

1836.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (kinevezések; zólyommegyei új tisztkari pótlék; küüllőmegyei gyűlés; Űrményi és Somogyi †; Gugánovics Klára hagyomány; aradi örömműnep; Csokonai Vitéz Mihály emlékoszlopa; m. tud. társaság;) Ausztria. Spanyolország (a' cortesnyító trónbeszed vége; cortesnyítási munkálatok; Bilbao osrtoma. Quiroga és Escalante; malagai, cadixi és almadeni hírek.) Anglia (O'Connell és Mortimer Sullivan 's a' t.) Franciaország (a' strassburgi foglyok bírószeke; vendomei huszár-zenebona; Clauzel marsal és a' minist.; Vandamme gr. írományai; elegy.) Olaszország (a' sz. marinoi resp. és a' francia király.) Belgium. Törökország. Oroszország. Amerika. Elegyhir. Gabonaír. Pénzkelet. Dunavizállás.

MAGYAR és ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. k. főlsége, lipótmegyei főispáni helytartót, Majthényi Antalt cs. kamarássá méltóztatott kinevezni; Oct. 22kén bocsáttott legfensőbb határozata által Schrott József zágrábi kanonokot pedig belgrádi és szendrői címzetes püspökké, egyszersmind a' zágrábi székes káptalan ör-kanonokává.

Ő cs. kir. főhgsége Ferdinand galicziai főkormányzó, f. h. 1én esti 9 órakor érkezett meg Kolosvárra. Ünnepeles fogadtatására az egész város ki volt világítva. Következett napokon az erd. kir. főkormányzó tagjai, a' katonai tisztikar, kir. táblai tagok, vármegyei tisztviselők 's városi hivatalbeliek, számos főrangúak, 's külön vallásu papok és tanítók udvarlottak ő főnségénél. Erd. Hir.

D. Szentmárton oct. 29kén. Ma 's tegnap tarták Küüllőmegye RRdei szeretett főispáni helytartójak Haller Ignác gr. ur elnöksége alatt első közönséges gyűléseket. Hazánk ősi polgári alkotmányát 's az ebből fejlődő fejlődési 's nemzeti jusok sérthetlenségét tartván azon egyedüli rendíthetetlen oszlopnak, melyhez akaratjokat biztosan támaszthatva képesek lesznek a' vélemények összeütöközéseit kikerülni, ezen meggyőződésüket 's bizodalmas előremenyőket tetteikkel annyira valóstíták, hogy midőn fels. fejdelmünk uralkodásra léptéből folyó öröm-üdvözléseket följelenték, törvényes érteiket is az Ország RRdeinek mennélelőbbi összehívátásuk 's egy törvényes főispánnak kinevezetése iránt külön felírásukban a' f. fejdelmehez köteles hűség 's szelidséggel terjesztették elő, 's több nevezetes tárgy fölvétele mellett is gyrás gyűlésünk a' nélkül folyt le, hogy az egybeütöközések kedvetlen hangjai teremünkben hallathattak volna. Hazafi érzést emelő vala szemlélni, hogy akármely törvényes képzetnek félbe nem szakadó szelidséggel indítványba jötte után — csupán annak további kifejtése volt — mi az ezt követett tanácskozásoknak ellenül szolgált. Erd. Hir.

Zólyommegyei új tisztkari pótlék: Jelenkorunk 89ik számában jelentve volt megyei tisztviselő urakon kívül következők nevezettek ki, 's erősítették meg hivatalaikban: Beniczky Lajos 2 aljegyző; Husszagh István főügy.; Hudoba János alü.; Urbányi József számvevő; Bendik Lajos lev. tárnok, Mihálko György r. és Sparszam Pál tlbeli mérnök. Továbbá a' felsőjárásban: Thaisz Márton fő-és Rakovszky Albert al sz. bírakon kívül esküttek: Hudoba Pál és Dobák János; biztosok: Szuhay József egyszersmind várnagy, Skultety Jozsef és Károly; sebészek: Lepatsek Mátyás és Pericht Antal. Az alsójárásban Schurmann Gusztáv fő- és Nándory Imre al sz. bir. kívül esküttek: Holecz Péter és Libertényi Károly; biztosok: Hudoba Sámuel és Fekete Antal; sebészek Fitzely János és Fricz Antal.

M. Űrményi Űrményi Makszimilián cs. arany kulcsos és kir. tanácsnok ur f. h. 5kén életének 63-ik évében 5 napig tartott bélinlázban, utazása közben, Léván, örök létre költözött által. Gyászolják őt számos idegeneken 's szív és vérrokonain kívül, érdemekkel díszló fiai is, m. Űrményi József ur cs. kamarás, t. n. Fejér vgye első alispánja, 's t. Űrményi László ur, a' m. kir. Helytartó-tanács tiszteletbeli fogalmazója.

Pesten f. h. 10kén életének 68ik évében ragadta el nss Somogyi Antal kir. tanácsost, és a' Jász 's Kun és két kerület nádori főkapitányát, 's több megye táblabíráját, az epeláz. Hült tetemei a' nemzetségi sírboltba takarítottak el Petényben Nógrádmegyében. Szabadka nov. 1jén: Özvegy Bajnai Vojnics, született Gugánovics Klára asszony f. nov. 2kán elaggott korától származott elgyengülés következtében, élete 95ik évében örök nyugalomra szenderült. Az elhunynak a' szenvedő emberiség javára tett azon nagylelkű adakozása, mely által Szabadka sz. kir. város' kórházának pénzalapját saját keresményéből a' mult években több mint 20 ezer vfrínttal gazdagítá, őt e' nemes város lakosi előtt örökre felejthetlenné teszi. Aldás hamvaira!

Arad, oct. 20. A' mai nap örömműnep volt minden művelődés 's nemzeti előhaladás barátira, különösen pedig a' városbeli izraelita közönségre nézve. Ennek magyar-németzsído tanító intézete ugyanis, miután az, az illető hitsorsosak által, elegendő pénzalappal ellátatott, ő főlsége által pedig szabályos fő reáliskolai rangra emeltetett; a' m. kir. Helytartó Tanács rendelése következtében ma állította meg fölavatási ünnepét. A' nagyváradi iskola-igazgatóság, 's a' helybeli városi tisztviselőségen kívül számos főrangú 's közlül és távolról sereglett nagy sokaságú nép jelenlétében történt meg azaz igen fényes készületű zsinagógában. Különösen kedveltető volt látni a' Steiniczter Farkas mostani egyházfölgyelő által fölruházott ama' nemzeti magyar öltözetű 12 árva iskolanövendéket, kik az ünnepeles tett főszemélyeinek kíséretül szolgáltak. A' szertartást szívható imádsággal kezdé meg a' köz-

ség tisztelt főabbja Chorin Áron ur; béfejezésül pedig egy gyönyörű hymusz 's a' „Tartsd meg Isten Ferdinandot“ ének zengése koronázá.

A' Courier igen sajnálja, hogy Eszterházy herczeg, mint mondják, csak azért mene Londonba, hogy magát a' királynak 's udvarnak ajánlja, azután pedig Angliát, hol ő husz év óta követkedék 's magának mindenektől közös szeretetet 's nagyrabecsülést nyert, örökre elhagyja. —

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY EMLÉK-OSZLOPA DEBRECZEN FÖLDJÉN MÁR FENÁLL, 's ezen néhány szóban egy nemzeti kötelesség teljesítve, közöttünk a' szeretet 's egyetértés boldogító kapcsolata újabb kötésekkel erősítve — van. — Városunk keblében dícsőült Hazánkfija érdemei iránt tartozott hálánk, valamint azon kevelység is, hogy származását nálunk vette, 's innen lángelme szüleményivel a' magyar honra, 's közelebb reánk is fényt és dícsőséget árasztott, közönségesen érezve volt. — 'S nem a' hálátlanság, de inkább hálás kötelességünk teljesítésén eredett némi vetélkedés, az idők más környüállásival párosítva, halaszták eddig azon Emlék-oszlop létesülését, mely már ma, nemzeti nagy költőnknek köztünk szendergő hamvai nyugalmát a' vándor szemei előtt kijelöli, és sik földünkön árnyékot ad, melyben megpihenvén, az emberi lángelme munkálatiról, — hazája dícsőségeről némasírok magányiban gondolkodhassék. — Az emlékoszlop, városunk ugy nevezett „hatvan utca“ temetőjében, a' boldogultnak hamvai felett van felállítva. — Az oszlop nyolcz szegletű kúpot (pyramist) ábrázol, egészen öntött vasból mintegy nyolczvan mázsányi nehézségre készítve 's talpazatkövekre állítva, melyeken három ölnyi magosságra emelkedik. Fő oldalán az oszlopnak magasdad 's megaranyozott betűkkel ezen felírás olvasható: **CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY SZÜLETETT 1773. DEBRECZENBEN; MEGHALT 1805. — HAZAFIAI EMELTÉK 1836.** Más oldalán hasonló magasdad 's aranyozott betűkkel ki vagnak öntve tulajdon verszetiből ide igen czélszerűleg választott sorai:

„A' Muzsáknak szövegét, A' sirt is megrázkodtatja, 's életet faval belé.“
A' 3dik oldalán, egy asztal-formán, általa készült, 's nyomtatásban kiadott munkái egymásra rakva szemléltetnek azoknak aranyozott címekkel; Lilla, Tavasz 's a' t. melyek fölött egy geniusz által tartott abroszon íme' felírást olvashatjuk: „A' KÖLTŐ MUNKAI.“ 4dik oldalán az oszlopnak van egy lant két trombitával, 's ezek fölött egy geniusz, egyik kezében koszorút, másikban olajágot tartó. — Szerkezetét az oszlopnak Beregszászy Pál rajz-tanító úr ügyes fáradozásának, létre hozatalát pedig városunk közkedvességű népszószólója Vecsey József ur munkás ügykezetének köszönjük; 's az ő szorgalma, minden sorsu 's más különbségű lakosink, szép nemünk, és tanuló ifjaink' önkénytes adakozási által emelkedék fel közöttünk boldogult honfi költőnk emléke — a' mi Csokonaink hamvai iránt:

„Ezben is él már hennosi hálája,
Nyílt födetlen ég, mosolyog le rája!“

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG. — Az academia költségin megjelentek: 1) Tudománytár, Xd. kötet, két kömetszettel. Tartalma: Ertekezések. Az átom philosophiája, Prof. Nyiry Istvántól. Természet-történeli műszótan és létszerirat, Dr. Pólya Józseftől. Bevezetés a' növények organographiájába, Brassai Sámueltól. Emlékezet b. Tott Ferenczre, B. Lakos Jánostól. Az angol széplítoratura történetének velege. Eichhorn és Wachler után. Sup. Kis Jánostól. Literatura. Magyar bibliographia 1835röl Pótlékok az 1831—4diki magyar bibliographiához. Dr. Schedel Ferencztől. Báró Hormayr József, Archiv für Geographie, Staats- und Kriegskunst' című, bécsi folyóirásában előforduló 's vagy Magyarországot és nemzetet érdeklő vagy magyar tudósok által irt értekezések. Gyurikovics Györgytől. A' francia Széplítoratura 1835ben. Csató Páltól. Vegyes közlések. Romai felírások Sopronyban báró Ocskay Ferencztől. Az ügy nevezett pócsi szűz Mária képe a' sz. István főtemplomában Bécsben, Dr. Romy Károlytól. A' lemásolásnak egy legújabb módja. Karácsony Lázártól. A' Xld. és Xld. vagyis a' jelen évfolyamat harmadik és negyedik kötetét februariustig jelennek meg. (Előfizethetni folyvást az academiának ezen encyclopaediai folyóiratára 4 fttal közöns. 6 fttal finom papíron; postai küldésért ennek fölötté 1 f. 36 kr. ep. tétetik le). — 2) Eredeti játékszin, kiadja a' m. t. társaság Vd. kötet. Zsarnok apa. Drama öt felv. Irla Jakab István. 111 lap. Ara 32 kr. ez. p. — 3) Külföldi játékszin kiadja a' m. t. Társaság XIII. Messzina hölgy. Szomorujáték, 5 felv. Schillertől. — Ford. Szvény József. 201 lap. Ara 50 kr. Dr. Schedel Ferencz titoknok.
Pesten, november 14. 1835.

A U S Z T R I A.

Görzbül azon tudósítás érkezett, hogy X. Károly francia exkirály ott f. h. 5dik 's 6ika közti éjjel, rövid betegség után meghalálzott. Legfensőbb rendelkezésre udvari gyász vételék föl érte az ausztriai csász. udvarnál is, mely nov. 11én kezdődvén, husz nap, némi változtatással tartand; tizenkét napig ugyanis mély, azontul fél gyász. A' gyász szertartások a' cs. k. udvari egyházban nov. 11én 's 12én tartattak.

S P A N Y O L O R S Z Á G.

Folytatása a' cortesnyító kir. beszédnek. A' figyelem ezen tárgyai közt szembe ötlök a' nemzeti katonaság, a' polgári jogok védhatalma, a' szabadság 's rend bástyája. Ezen intézet tetemesen szaporított 's rendszerében nagy javításokat nyert, olyak-

kat, melyek azt céljai elérésire alkalmasokká teszik. Ha eddigelé fegyver-hiány miatt nem jelenhetett is meg azon érdemes alakban, mely őt illeti; most miután az angol kormány a főnértett számu fegyvert küldeni sziveskedett: a nemzetörtség zászlóaljai ujdun fegyverkezésük által szintugy lelkesítetté fognak, mint önnön vitézségök 's hazaszeretettüktől; 's áttörhetlen falat képezendnek alkotmányunk 's függetlenségünk körül. Nem mulasztás el a' mi tengertuli tartományinkra is gondoskodni, mind azon aggodalom 's nyugtalanság közt is, melyek föls. leányom királyszékét övedzik. E' tartományok helyzete még nem engedi valóságát azon törvényeziknek (222), mely a' tengertuli tartományok kormányát egy külön miniszterre bizni parancsolja. Megfontolván mindazáltal, hogy e' termékeny országok boldogságára nézve az igazgatásnak egy kézben léte, egy helyen pontosulása igen szükséges: helyesnek találtam, a' kereskedés 's hajóhad ügyét, mint két rokonemű ágazatot, e' tartományok iránt is a' tengerészet 's kereskedés miniszterére bizni. A' kereskedési törvénykönyv, mellynek némi újításra van szüksége, nem sokára keresztül megy a' vizsgálaton, 's ország-szerkezetünkhöz idomítottván, a' cortes tanácskozása 's jóváhagyása alá fog terjesztetni. Ugyanazon nehézségek, mellyeket a' nemzet szomorú állapotja a' kormányzás egyéb ágai ellen is gördit, gátolják azt is, hogy az igazság-szolgáltatás nem olly szabad, minőnek lennie kellene; országulásom azonban iparkodott azok legyőzetésén, 's a' cortes hozzájárulását remélve, siettetni fogja e' nyomos igazgatásiág rendezését, a' legszigorubb feleletteher alatt ugyan, de hivatalul meg nem foszthatás elve szerint a' bírakra nézve. A' polgári törvénykönyv már be van fejezve; a' fenytő törvények 's büntetési módok minősége elibe fog terjesztetni annak idejében a' cortesnek. A' pénzügy mibenlétét, t. i. miképen alakult legyen az annyi baleset után, 's mennyire felelnek meg segédforrásink a' szükségeknek — felföldözendi az illető miniszter. Ugyan ő közlendi nem sokára Önökkel az országos költségek jegyzékét is 's azon tervet: miképen lehetne azokat legcélszerűbb adózás által földözni. O' terven szorgalmasan dolgozik, 's közleményét minden megkívántató fölvilágítással 's tapasztalásbeli adatokkal kísérendi, hogy Önök figyelmét 's várakozását teljesen kielégíthesse e' nyomos tárgyban, melly olly igen csak Önök rendelkezése alá tartozik. Hasonlag a' cortes megfontolása 's elhatározása alá bocsátandók lesznek a' nemzeti hitel fontartása végett kiadott rendelmények, kijelölttven egyszersmind: mennyire látszik helyesnek azok javítása vagy bővítése. A' spanyol adósságnak eddigelé minden kamatai kifizetvék, azon egyellenegy, 's rám nézve fájdalomos kivétellel, hogy lehetlen volt a' külföldi adósságoknak nov. 1jére járó kamatit összeszerézni. De bizom, hogy kormányom mind azon nehézséget legyőzendü, mellyek e' szorultságba ejtették, 's hogy a' kamatok határnapja után válóságga megtörténend rövid idő múlva azok lefizetése is; azonfölül ki fog e' kár pótoltatni az időköltség szerint arányozott kamatok kamatival. Az országos kincstár szükséglete, a' háboru kívánati 's a' cortes össze nem gyülelése által még inkább növesztettvén: azon kinos de mulhatlan feleletteher-fölvállásra kinszeríté kormányomat, hogy a' nemzettül most 200 millio realt, négy év múlva, száztul ötös kamattal visszafizetendü kölcsönnel vegyen föl. A' cortes megismérendü hazafülag ama' mellözhetlen okokat, mellyek e' rendszabályt — ama' kétes helyzetben egyedül menthetöt — szükségessé tevék. Különféle újítás 's megkimélés hozatott már eddigelé is az igazgatásba, 's ügyekezettünk, e' pályán tovább is állhatatosan maradni, mivel rend és takarékossg nélkül nincs semmi biztos alap és állandóság a' pénzügyi rendszerben, mellyre nézve általányos és elhatározó intézkedések is fognak tétetni, ha az ezt gátló akadályokat a' cortes elhárítandja. E' munkálatok egyetlen célja ama' nyereség, melly az ország minden segédforrásának egyesítettése által eszközölhető: minélfogva minden veszteség kipótolható, a' hitel visszaállítható, a' kiadás pedig a' bevételhez, különösen pedig a' nép erejéhez arányosítható. A' sürgető szükség, a' polgárháboru minélelőbb bevégezése tekintetébül a' hadi munkálatoknak újabb életeröt adni: 50 ezer katonaaállítás kívánt, 's mellözhetlenné tevü a' nemzeti katonaság fölfegyvereztetését. E' két rendszabály egyítése nagy mértékben fogja szaporítani a' cselekvő eröt 's hamarítani azon időpontot, midön az országban rend és béke, a' közjó és egyesek boldogságának alapja, ismét visszaállítva leend. Azonban a' hadsereg eddig is folyvást csudajeleit adá önfeláldoztának 's elszántságának, a' szabadság ügye 's föls. leányom királyszéke védelmében. A' hadsereg t. i. elragadtatva lelkesedése által, a' tartományok nyilatkozásához állott, 's elfogadá az alkotmányt; de egy pillanatig sem veszté el fő szempontját, u. m. a' lázadók üldözését 's kiűztését. Seregünk akarát-nyilvánítását győzelem követte; az ellenséges csapatok, mellyeknek fájdalom! eleinte az ország belsőjébe nyomulhatniok is sikerült; megfutamodtak előttük, állapotást sem merészelve. Nagy szerencsétlenséget okoztak ugyan a' lázadók, mert pusztító mirigyként nyomoruságot hagytak magok után, de egyszersmind utálat 's méltó elidegenülés is követé nyomaikat; mindenütt azon igazságos bűnhődés sújtja őket, hogy nem találnak helyet, hol biztosan 's bátorsággal lüzhetnék le zászlójokat. Ez, követ urak! körülbelül nyilvános helyzete a' közügyeknek; ország-titoknokim mindazáltal részletesb rajzát fogják adni az általuk gondviselt igazgatóságának. Önök határozása kétségkivül öszhang-

zásban álland a' körülmények szorongató és sürgető létével, 's meg is fogják erősíteni kormányomnak teendő indítványai 's választandó rendszabályai által ama' bizodalmat, melly a' szomorító polgári háboru minélelőbb végezhetőse tekintetébül ollyannyira szükséges, hogy így a' spanyol nép legforróbb ohajtása 's legfőbb szüksége betöltessék, 's ama' bizodalomnak megfelelősen, mellyet az Önökbe helyzett. Egyszersmind az alkotmány-újítás-hoz fognak kezdeni, 's szintolly ügyes mint szilárd kezekkel állapítandják meg az új társas szerkezet sarkalait. Önök leginkább e' nemes, e' fönséges munkára vannak öszszehíva. Mint királyné semmi előleges indítványt nem teszek, nem tanácslok semmit e' magas célra, 's mint anya sem kívánok semmit is. Lehetetlen, hogy a' spanyol nagylelkűség az alkotmányos királyszék jogainak valamelly csorbulását megengedje, az erre lépendő árva királynénak gyermekéje alatt. Europa Önökre néz, 's látni fogja, hogy Önök, a' harczteljes, szenvedésekkel 's kegyetlen történetekkel rakott 20 év tanításai által okulva, saját tapasztalásikat 's az idegen példákat használni tudják. Helyeztetésük tetőpontján levetkezendnek Önök minden pártias érdeket 's kizáró rendszert. Az ész 's mívelt világ olly alaptörvényt vár Önöktől, mellyek szerint a' törvényhozó test, hamarkodás és szenvedély nélkül tanácskozhassék 's végezhesen, olly törvényt alkotandó, melly által az igazság-szolgáltatás a' bírák teljes függetlenségén alapulva, úgy rendeztetik, hogy se az ártatlanságnak ne kelljen semmit fölnie, se a' vétkesek büntetés nélkül ne maradjanak. Ezek kétségkivül ama' szempontok, mellyek szerint Önök e' nagy munkához kezdendők, olly munkához, melly bölcseségök 's okosságukhoz annyira méltó. Így, Önök által megvizsgálva 's igazítva, valódi méltánylást 's becsültetést nyerend alkotmányunk a' külföldön, a' hazában pedig, ha még ez lehetséges volna, nagyobb szeretetet és szilárdságot.

A' cortesgyűlés folytárul kövekezőleg ír egy madridi levelező oct. 26rúl: A' cortes tegnapi ülésébenkülönféle választmányi tagjai neveztetek ki; azután egy állandó biztosság-alakítást javasolt az elnök az alkotmány-megújításra, 's a' gyűlés Lujan titoknok indítványa szerint azt határozá, hogy e' biztosság tagjait a' cortes maga nevezze ki. Erre d. Juan Porciba előterjesztése olvastatott föl, mellyben ez a' minisztereket az alkotmány 131, 133, 189 és 191 cikkének megsértéséről vádolja. A' miniszterelnök figyelmet akart ugyan gerjeszteni iránta, de a' gyűlés elmellözte azt. Következve egy biztosság kinevezését határozta el, melly a' polgári háboru minél gyorsabb bevégezhetőse iránt cselekvő eszközöket ajánljon. Erre a' miniszterelnök olvasott egy emlékiratot miniszteréje ügyeiről; azután pedig a' belügy-miniszter adott elő egy tudósítást, mellyben 44 napi munkálkodtárul öndicsérelőleg szól. — A' mai ülésben a' követek hatalmazó levelei fogadtattak el, azután a' főnemlített (a' polgárháboru bevégezésére eszközöket ajánlandó) biztosság tagjait neveztek ki, 's ezek: Olozaga, Caballero, Sancho, Garcia Carrasco, Cardero, Arrieta, Fernandez Alejo, Arana és Gil nu. Majd ismét a' tengerészet és igazság minisztere olvasá el hivatalyszerü tudósítását; azután pedig 66 követül aláírt előterjesztés közöltetett az iránt: erősítse meg donna Maria Christina királyné a' cortes, mint igazgató királyné, leánya II Izabellának egész kiskorúsága ideje alatt. Ezzel vége lön az ülésnek. Ugyan a' fő érintett levelező így tudósít a' következett napi (27ki) cortesüléséről: Legelőször is Mendizabal a' pénzügy-miniszter olvasott föl egy tudósítást saját eddigi munkálatirul, mellyben tetteit igazolni törekvék. Azután Camba hadminiszter nyújtotta be hivatalköri előterjesztését, mellynek végzödtével fordult elő a' királyné igazgatóságát tárgyazó indítvány, 's kérdésül téteték: valljon az, elhatározás alá bocsátassék e? Ennek tüzesen ellenmondott Pizarro követ (ugyanaz, ki Rivas hget 's Alcala Galianot a' procurador-kamrából kiutasítá). Az elnök több ízben rendre szólította. De ez méginkább nevelte a' zajt. Pizarro 's némelly más követek fölolvastatták a' törvényezikket, melly azt parancsolja, hogy az alkotmányon változtathatásra különösen szóló hatalmazvánnyal kell birniok a' követeknek. Mind e' mellett is szavazásra bocsátá az elnök azon kérdést: valljon feszegetés alá vétessék 's elhatározatassék e az indítvány; 's a' válasz 52 szóval 11 ellen igenre ütött ki. Mintegy 20 követ még szavazás előtt oda hagyá a' gyűléstermet, kétségkivül mert nem tudák magokat elhatározni, mit cselekedjenek. Szavazás után fölemelkedett egy pap, Garcia Blanco, 's azt kívánta: iktattassék jegyzökönyvbe, hogy ő azért szavazott az indítvány ellen, mert esküje nem engedi az alkotmányt megsértenie. Az elnök hevesen kikelt a' kívánat ellen, 's hosszasan tartó zaj után végre azt határozá a' többség, hogy a' kérdéses indítvány biztosság elibe utasítassék. Ezen eset következtében pártok alakultak, 's az, mellynek az alkotmány betülnél szigorúan maradni szándéka, daczosan szembe szállt azzal, melly a' constitutiót tetszése szerint 's érdekeihez illesztgetve lobogtatható zászló gyanánt tekintü. 's a' t.

Bayonnebul oct. 29rúl érkezett levél kövekező részletes tudósítást közöl Bilbao ostromáról m. h. 27keig terjedőleg: „A' bilbaoi ostrom sikeresebben foly, mint azt magok a' carlosiak is reménylék. 26kán megtámadák Mallona erősséget, 's még az nap be is vették, úgy szinte az erősséggé idomított Agoston-zárdát is. Az ostrommal szembeesült Montenegro és Caelho carlosi vezér, 37 fegyveres pedig halva maradt. A' francia consul engedelmet kívánt a' városbul 7 személy kísérete alatt kiköltözhe-

tésre 's vizen elutazhatásra. Villareal azonban ez utóbbit megtagadta, de a szárazon utazandónak biztos kíséretet ajánlott. Egy másik, ugyan Bayonneból oct. 31-én érkezett levél így ír: „Az éjjel jött sürgöny egy kirohanásról tudósít, melyet a' christiánók Bilbaoból a' carlosiakra 2000 fegyveressel tettek (a' bilbaói őrsereg 3500 rendes, azon fölül 1200 nemzeti őrkatonaságból áll). A' viadal élénk volt, 's a' veszteség mind két részről tetemes. A' carlosiak részről Rochefoucauld ezredes is elesett. Ugy látszik Espartero közelit, az ostromlottaknak segítségül, mert Villareal az erősség alul sergeinek egy részével már elibe indult. — A' Phare még ehez azt toldja, hogy a' sejtés valószínű, 's a' carlosiak az ostromot 29-én meg is szüntették. — Cadizból 21-én érkezett tudósítások szerint, valószínű az, hogy Malagában a' respublicát kiáltották ki. Quiroga, néhány csapat rendes katonasággal 's 400 nemzetőr lovaggal 18-án érkezett oda, 's el akarja fogatni Escalantet, a' constitutio ismétli visszaállítását; ő azonban egy Jaseur nevű angol hajóra iramlott, honnan, Quiroga, kiadását sürgeti. — Almadeni 22-én költ levelek szerint Gomez 21-ike éjjelén Santa-Eufemiába vonult 10 — 12 ezernyi sergével, 's őrszemét szinte Almadenig terjeszté. A' helyet 1200 gyalog 's 120 lovag tartja őrizetben Flinter ezredes parancsnoksága alatt. 22-én éjjel megtámadást vártak, 's ez esetre veszélyben fognak Rothschild ház kényeső tárai is. Ugyan e' levelek szerint a' királynének engedelmeskedő minden tartományban parancsot kaptak az országos tisztviselők: a' templomokat eljárni, 's minden bennök találtató arany 's ezüstneműt más drágasággal 's becses kövekkel együtt följegyezni; mind ez közhasználatul az ország javára lesz fordítandó, 's az egyházakban csak a' legszükségesebbek hagyatnak meg.

A N G L I A

A' Times ezt mondja: „Bármilyen kevés zajt csinálnak is vele, de magányos levelek bizonyítják, mikép a' francia kormány nem csekély hajóhad küldésére készül, mellynek azonban célját szorgosan titkolják. Gallois admiral megérkezése Toulonba, ki legmélyebb ismételtségben (incognito) érkezett oda, mint mondják, e' dologgal összefüggésben áll. —

O'Connell Derrynane-Abbeyből a' Scotsman kiadójához levelet bocsátott, mellyben az isméretes Mortimer O'Sullivan rágalmazónak nevezi, mert az valamely nyilvános gyűlésben következő kifejezést adott szájába: „Katholikusra nézve lényeges vallászcikkely, hogy joga van az eretnekeket 's hitetleneket megfojtani, vagy nekik adott szavát szegni.“ Soha ugymond O'Connell, ily állítást nem merészlettem, és semmi sem igazolja viselkedésben a' gyanút, hogy én ily véleményt vallok; mi több: nyilvánítom, hogy ha ez valóban katolikus vallászcikkely volna, én a' katolicizmusról tüstént lemondanék. A' brit szigeteken egy vallás sem számlál annyi hívet, mint a' katolikus; mi nyolcz millió vagyunk, és valóban vétek ő föls. alattvalói ily tetemes részét úgy szidalmazni. Felhívom O'Sullivant: mutassa meg, 's bizonyítsa be állítását. —

Tripolisban a' kapudan basa minden europai kereskedést megsemmített azzal, hogy a' külföldi kereskedésre száztól 10-et vetett adóul, a' belföldiek által üzöttet pedig adó nélkül hagyá.

A' dublini egyetemnél az irlandi nyelv számára tanítószék fog alapitálni. Az egyetem főbbel is megegyeztek abban, 's e' végre már a' hallgatók teremét is kijelölték. A' kinevezendő tanítók fizetésére megkivánt alapot aláírás útján fogják előteremteni, melly aláírás igen szerencsés foganattal gyarapul az irlandiak közt.

A' M. Postban olvashatni: Polignac hg úgy tetszik, mihelyt a' hami erősség kapuji megnyilandanak, Angliába szándékozik utazni, 's London szomszédságában letelepülni. Mint halljuk, a' hg egyik ügyviselője a' Regent-Park szomszédságában egy kis mezei házat bérelt ki, hol a' francia voltminister, ha hosszú fogságát ki fogta állani, nyugalomban élni reméll.

Oct. 29-én hozattak először kereskedésbe a' londoni csarnokon az utasítványok Cubára, mellyekkel a' spanyol kormány a' nov. 1-jén kitélő kamatokat fizetni szándékozik. Ezen utasítványok 4 shillingért adtak minden font sterlingre, tehát száztól 80 veszteséggel. Oct. 21-én volt a' trafalgari híres ütközet (1805ben) 31-dik évnapja. Ez alkalommal említi a' M. Herald, hogy az ottan vitézkedett tiszték közül, kik a' győzelem pillanatában elesett Nelson alatt szolgáltak, még csak nyolcz van életben; hat közülök admiral már, 's ezek közt Codrington.

F R A N C Z I A O R S Z Á G.

A' Messenger szerint nov. 1-én összeült a' ministertanács, 's arról tanácskozott: vajjon a' strassburgi történeteket a' páriszék törvényhatósága elé kell e hozni, vagy az egész ügyet a' közönséges törvényeseké elé hagyni. Úgy állítják, a' ministertanács az utóbbit határozta. — A' National jelenti, hogy Bonaparte Luczián Antal, B. Luczián fija, kinek az egyházi statusokban némi baja volt a' karabélyosakkal, és szerencsés volt onnan elillanhatni, az éjszakamerikai egyesült statusokba szerencsésen megérkezett.

Ugyanaz napon, mellyen Strassburgban, u. m. oct. 30-án Vendomeban is (nem messze Bloistól, Loire és Ches-negyében) katonai lazadás fordult elő; mellyet mintegy 14 huszár készült végbe vinni. E' 14 huszár t. i. összegyűlt egy korezmába, 's ott bizonyos Bruyant tiszt unszoltára azt határozta, hogy lóra kell ülni fegyveresen, a' tiszteket 's az őrhelyeket elfoglalni, a' hatóságokat befogni, 's végre a' respublicát kikiáltani. Azonban még

tartott a' tanácskozás, midőn az alezredesnek történet jelentésre mindnyájokat elfogták. Miután Bruyant a' rendőr-terembe vitették társival, ez itt a' szabadság egy hirtelen percét használván pisztolyt ránt 's egyenesen az őrmesterre sűti azt, kinek a' golyó testét furta keresztül. Bruyant az erre támadt zavarban megszökött, 's által úszott a' Loire-on. Thierry nevű huszár főczinkos társa is ellilant. Azonban Bruyant éjjel után 2 órakor magától visszajött a' laktanyába; hol azonnal elfogták. A' kir. ügyész kihallgatá őt tüstint. Ő épen nem tagadja balga tervét 's reményeit, 's azokat legkevesbé sem ügyekszik akár titkolni, akár enyhíteni. A' város maga ezen egész idő alatt csöndesen maradt. —

A' fr. ministerium nem legjobb lábón áll Clauzel marsallal. Clauzel m. a' doctrinaire ministeriumtól az afrikai hadszállítványra még 10 ezer embert kívánt okvetellenül, de a' ministerium azt megtagadta tőle. Erre Parisba küldötte segédét végnyilatkozással, mellyben hivatalárul tüstinti lemondással fenyegetőzik, ha meg nem kapná a' kívánt 10 ezer embert. A' doctrineairek, kik a' marsalban politikai ellenséget látnak, örömet kapnak ez alkalmon, hogy megszabaduljanak tőle, 's utódjának hihetőleg mindent megtettek volna fényes vagy lármás dolgok végbevitetésére, hogy a' marsal leléptét elhomályosítsák. Senki sem hitte, 's magok a' doctrineairek sem, hogy a' marsal e' végnyilatkozta után megmaradand Afrikában, ha megtagadtatik kívánata. Azonban mindenki csalatkozott, mert midőn Damremont a' helyébe küldött új parancsnok Afrikában megjelent, Clauzel marsal azt nyilvánította, hogy segéde félreértette őt. A' doctrineairek, ha nem gondolták is ezen esetet, de lehetők vélték, 's azért olly utasításokat adtak az új parancsnoknak, mellyek még sértőbbek, csak hogy Clauzelt visszalépésre kényszerítsék. Ezen utasítások szerint Damremont tábornok Oranban leend parancsnok 's a' ministeriummal egyenes levelezésben, azaz függésben álland. Azonban Clauzel marsal, mindenek csudálkozására erre is ráállott, 's politikai barátjai nem képesek e' dolgon eligazodni.

Vandamme Diomede gr. halála után talált eredeti irománycsomók fontosságára nézve példa lehet a' következő: Midőn Vandamme tábornok 1793ban egy csapat mont-casseli vadászszal a' belga határszéleken végig vonult, 's Poperinghet kirablotta, Ronsbrughe 's más helységeket felgyújtotta, a' nyilvános vélemény azon hiedelemben maradt mai napig, hogy Vandamme személyes erőszakos sugalma után cselekedett. Most azonban egy oklevél találtott ez irományok közt, melly ellenkezőt bizonyít 's így szól. Meghagyatik Vandamme parancsnoknak, hogy Ronsbrughe, Poperinghe falukat, Valon kastélyt, és a' saint-siri erdőt gyujtassa föl. Houdscote sept. 11-én 1793 a' respublica II évében (aláírva) Houchar, az éjszaki 's ardennei sereg főtábornoka. „Ez oklevelen pécst van, mellyen a' szabadság Istennéje látszik e' fölírással: „A' francia respublica nevében.“ A' főtábornok e' szomorú parancsot azért hitte szükségesnek, mert a' francia kiköltöztek (emigransok) kik tömegestül gyűltek e' helyen össze, levelezések által rokonaik és barátaikkal a' határon innen a' francia sereg minden léptét mozdultát megtudták, 's így gyöngye oldalait is kikémlették. Szinte V. hagyományai közt találtatik egy darab félig elégett fa, mellyet a' tábornok igen szorgalmasan őrzött, sőt ön-maga húzott ki azon tábori tűzből, mellynél 1805 dec. 1 és 2-ka közli éjet Napoleon az auszterlitzi ütközet előtt töltötte. — Az alsó rajnai Kurier nov. 3-ról nem annyira csudálkozik azon, hogy Bonaparte Lajos hg képzelhette magának, mikép az egész strassburgi őrség és polgárság föllekesül, 's mellé áll, mihelyt megjelen előtte, mint inkább azon, és szerfölött, hogy Vaudrey ezredes és Parquin parancsnok annyira csalódhattak 's a' hget hasonló vállalatra biztathatták, holott mind a' katonaság, mind a' polgárság érzelmeit ők jobban ismértették. —

Oct. 25-én ment végbe, mint irtuk, Parisban a' de la Concorde téren a' luxori obeliszk-fölállítás; számtalan néző tolongott a' hely körül. 12 órakor megjelent a' király egész családostul a' tengeri ministerség erkélyén, a' diplomatai test tagjaitól környezten. 500 pattantyust foglalatoskodtatott a' fölállítás munkája, melly 11 $\frac{1}{2}$ órakor kezdődvén 3 $\frac{1}{4}$ órára ment végbe, mire azután három munkás az obeliszk tetejére hágott 's zászlókat lobogtatott. Azon pillanatban midőn az obeliszk egyenesen megállta talapján, ezerhangú kiabálás veresé a' levegőt: éljen Lebus! (a' mérnök tiszt neve, ki a' munkát vezeté.) A' nem régen elhalt Vandamme gróf hagyományai közt igen sok levelet is találtak, ennek atyjához irtat Napoleontól, Bonaparte Lajos és Jeromostól, Bernadotte (svéd király) Berthier, 's egyebektől, mellyek a' francia hadtörténetekhez nem megvetendő pótlékok adhatnak. — Demetz ur hat hónapi engedelmet nyert Éjszakamerikába utazhatásra, annak megvizsgálása végett: mint lehetne az ottani fogolytartási rendszert legelőszöbben Franciaországban is létesíteni. — Utóbbi három hónap alatt az olcsó szállításon kapva, 29,085 személy látogató meg Boulognet, kik Franciaországból Angliába, vagy viszont, utaztak. — A' Messenger igen különös pörbe idéztetett. Bizonyos Chreon orvos ugyan is valamely asszonynak koponyáját törvényesen megvizsgálván, a' koponya-tan (Craneologia) útmutatása szerint, igen kedvelten ítéletet hozott a' szóban forgó koponyáról. A' Messenger ez ítéletet, mint a' craneologiai ékes-szólás remekét lapjaiba fölvevé. E' miatt az asszony örökösei mind a' czikk írója, mind annak kiadója, a' Messenger ellen, pört kezdtek, melly hihetőleg igen furesa vitatásokra nyujtand alkalmat. —

A' király, nov. 1én költ rendeletnél fogva Voirol altábornokot francziaországi pair-méltóságra emelte. — Mint említettük multkor, néhány hét előtt bizonyos véletlen pisztolylövés éjjel az egész neuillyi kastélyt mozgásba hozta, 's azóta sokfélék beszélnek róla. Többek közt e' következők is: Miután Perthuis gr. a' segéd pisztolya elsült, a' király maga is nem sokára éji köntösben a' szobába jött. A' segéd kevés szóval előadta, mikép történt az egész dolog, a' király erre azt kérdezte: „Étes vous blessé? — Non Sire!“ — „Et mon parquet est il pas abimé? — „Non, Sire!“ (Meg van e' Ön sértve? Nem Sire! Nincs padlatom megkárosítva? Nincs Sire!) Mire azután a' király nyugottan ismét hálószobájába visszatért. —

O L A S Z O R S Z Á G.

Romából oct. 25ről írják, hogy a' kis st. Marinoi republika, mellyről oly igen ritkán hallhatni valamit, a' francziák királyához az alibaudi merény után jun. 25ről irást küldött, mellyben megmenekvése miatt szerencsét kívánt neki. Nem rég Lajos-Fülöpötől jegyzék ment e' republicához, és pedig teli igen kegyes kifejezésekkel, hol kir. ótalma folytatását igéri a' kised republiának, de azon föltét alatt, hogy a' republica a' keblében tartózkodó nyolcz szökevényt utasítsa el. Ezek között van Bergonzi orvos is Modenából, kit névszerint említ a' válasz. A. Gonfaloniere (st. marinoi elnöktiszt) erre a' szabad status nevében felelt, hogy a' király e' kívánatát nem teljesítheti, mert ellenkezik az alkotmánnyal. Bergonzi v. Berzoni, 's a' többi szökevény csöndesen viselik magokat, és S. Marinoban a' polgárok engedelmevel tartózkodnak, kik erőszakosan is ellenállának azok kiűzetésének. Berzoni az olasz nyugtalanságok ideje alatt fő szerepet játszott, de most már visszavonultan él, 's egészen a' tudományoknak szentelte magát. — Nápolyból mind inkább nyugtalanító hírek érkeznek Romába. A' cholera nem csak Nápolyban magában, hanem a' közel faluk és szigeteken is kitört. E' körülmény megfosztja a' romaiakat azon reménytől, hogy ők mentesek lesznek tőle, mert eddig azt hitték, a' volkánhegyes v. tűzőkádó hegyü vidék menedékkül szolgál ellene.

B E L G I U M.

Brüsselből october 26ról írják, hogy a' király oct. 29én későn estve megérkezett Laekenbe. — Ostendeben octob. 25én három személyt, kik vallomásuk szerint Franciaországból Doullens váról szöktek meg, 's mint mondják ál-írományokkal 's útlevellel voltak ellátva, épen Anglia felé hajóra szálltukban fogtak el.

A' Belga hírlapok szerint a' választógyűlés beszédre, 's azt a' királynak be is nyújtották, melly azonban nem egyéb pusztá viszhangjánál a' trónbeszédnek.

T Ö R Ö K O R S Z Á G.

Oct. 12éről Konstantinápolyból úgy irnak, hogy ott a' döghalál mind inkább terjedez, 's egy hét alatt 1500 személyt ragadott el. A' betegség számos perai lakházakba is elharapozott.

O R O S Z O R S Z Á G.

A' czár, utóbbi Nischnji-Nowgorodban, Oroszország ezen híres vásárhelyén létekor, az ottani kereskedőket maga elibe bocsátá. Elfogadván szokás szerint azoktól a' neki átnyújtott kenyeret és söt, így szól hozzájuk: láttam gazdagságotokat, 's örülök annak. (A' czár ugyanis megvizsgálá már azelőtt a' kalmárság tömörked mennyiségű áruát, mellyek leginkább gabonában, urali ércben, prém neműben és kaspiumi halakban állanak). Egy a' kalmárok közül ezt felelé hizelegve: „a' mi gazdagságunk fölségedé is.“ Az ázsiai kereskedésről jövőn elő szó: a' czár annak különös ótatlatot ígért ha t. i. a' kalmárság buzgalommal üzenené azt. — Az irkutski kalmároktól nem tetszéssel kérdezé: miért nem járnak orosz köntösben? mire ezek azt felelték, hogy már eleik is német ruhában jártak. Ezután a' moszkvai és nischnji-nowgorodi városi felsőség a' czári asztalhoz hivatott, — hol a' czár a' kalmárokkal nyájasan 's kereskedést érdeklő tárgyakról sokat és sokfélék beszélt.

A M E R I K A.

Éjszaka Amerika. Az egyesült statusokból jövő lapok folyvást az elnökválasztással foglalkoznak. Van Buren kilátásai ismét bizonytalanabbak kezdenek lenni, minthogy Harrison tábornok pártja számos hivatást számol. — Az ellenségeskedések az indiánokkal Floridában még folyvást tartanak; mit a' fehérek ellenök elkövetnek, azt borzasztó kegyetlenséggel szokták azok megbosszulni. Az ottani seregek sokat szenvedtek különféle nyavalyák miatt, azonban mind e' mellett új táborozásra készülnek. Charlestonban még folyvást uralkodik a' cholera, de úgy tetszik, hogy nem dühödik jobban. — Az utolsó tudósításoknál fogva az egyesült statusokból sep. 24ről ott az elnök választással foglalkoznak. Az elnököt választók választják, kiket mindenik statusban máskép szoktak megválasztani, t. i. vagy kerületenkint, vagy az egész status vagy a' helybeli törvényhozás által. A' második mód van elfogadva a' legtöbb statusban. A' választók mennyisége egyenlő a' status képviselői és tanácsnokai számával a' congressusban. Mindenik statusnak egy képviselője van 40,700 lélekre; a' rabszolgák csak három ötödnire számítanak. A' tanácsnokok száma valamennyi statusra nézve kettő. — Az elnök megválasztása mind e' mellett nem oszlik két fokozatra, mert a' választók mindig előre elvállalt kötelezések szerint szavaznak. Ők nem

tanácskoznak; sőt nem is gyűlnek máskép össze, mint statusként. A' választókat, külön statusokban, oct. és nov. folytán különböző időkben választják; ők szavazataikat nov. harmadik hétfőjén teszik le. Van Buren ur megválasztása mindedig legvalószínűbb. — Az ujjorki tűzoltók elégedetlenkedvén a' miatt, hogy a' hatóság tanács fölcserélte főnökjüket: vonakodnak szolgálni, míg előbbi főnökük vissza nem adatik. Oly városban, mint Ujjork, hol alig mulik nap, mellyen gyuladás nem történt, a' tűzoltók e' határozása nagy aggodást okozott a' polgároknak. — 23a és 24e közt éjjel tűz támadt; a' tűzoltók megjelentek ugyan annál, de meg sem mozdultak. Még fontosabb azon esemény, melly a' marylandi tanács-választókkal történt e' napokban. Maryland alkotmánya azt parancsolja, hogy a' helybeli tanács 40 választó által választassék meg a' nép közül, kiknek e' végre öt évenként sept. harmadik hétfőjén kellene Annapolisban, a' status fővárosában megjelenniök. 24 választónak kell jelen lenni, hogy a' választás éró legyen. Most 19 választó van Buren pártjához tartozván, 21 pedig az ellenzéihez: a' kisebbség nem jelent meg a' gyűlésen; az ellenzés 21 választója már több nap óta Annapolisban van, anélkül, hogy szavazhatna. Ha a' kisebbség nyakas marad, a' status a' jövő télre törvényhozás nélkül lesz, 's ideiglen mint status elvesztendi rangját, 's egy időre csak az elnök által kinevezendő főnök által kormányzott kerület leend, míg t. i. gyűlés jövend össze, 's vagy segít a' tanács hiányzatán, vagy megmásmítja az alkotmányt. Ezen eszközt, mint a' van Buren urral ellenkező tanács választásának meggátolására czélzót, annak barátjai nyíltan megvallják Marylandban. —

E L E G Y H I R.

Draper orvos, ki nem rég Franklin intézetében nagy számú hallgatók előtt tartá orvosi tanításait, azt jegyzi meg, hogy 1807től 1835ig, tehát 28 év alatt, 13,732 személy halt el Philadelphia lakosi közül a' sorvadásban. — Egy asszonyságnak igen jó aratása volt nem rég New-Jerseyben. Bevádolt ugyanis egy férjfiut erőtetett pusztá csókok miatt. A' jury ezt a' gyengéd nőnem iránti tisztelet megsértésének nyilatkozatá, 's a' megbántatott panaszos félnek minden csókért 2 dollárnyi kárpótlást ítél. — Gyorsan, gyorsabban, leggyorsabban, ez most diadalmi jel-szava az előhaladást minél jobban eszközölni törekvő nyugotnak. A' Philadelphiből Pittsburgba menő levél-posta, minden vasut használata nélkül, nem egészen két nap alatt végzi pályáját; pedig a' távolság 300 mérföld. — A' massachusettsi törvényhozás egy indítványt fogadott el, mi szerint az, ki a' nem saját birtokában levő fákat kivágja vagy megsérti, tetteért egy esztendei fogsággal 's 100 dollárnyi bündj fizetéssel lakol. — Australiából Sidneyből jött egyik hírlapi tudósítás szerint, bizonyos Tanwell nevű quacker, a' mérsékleti társaság tagja, ezen intézet iránti buzgóságát tetteg bebonyozandó, nagy sokaságu néző jelenlétében 600 gallon-nyi rumot 's egyéb szeszes italt öntetett ki a' tengerbe. —

A' prágai hírlap ezt írja Krumbauból (a' budweisi kerületben): auguszt. 16dikán halt meg Klenovitz faluban Edelmann Márton 115 éves korában. Ő kőműves mester volt, ötvenedik évében házasodott meg, hét gyermeket nemzett, kik közül három most is él, de kettő tompa eszű. Ifju kora óta munkás és jókedvű volt, a' muzsikát 's olykor olykor egy pohárka égettbor is szerette, a' falusi táncmulatságokat örömet látogatta, de kicsapongó sohasem volt. Testére kicsiny és erőtlen, feje holta napjáig hajjal fedett. Emlékezete mind végig hive maradván, szeretett régi történeteket, több mint 100 éves mondákat elbeszélni. Még 1834ben a' falujától hét órányi távolságra fekvő Krumbauban volt 's ott magát igen élénken viselte. Ugyanazon évben veszté el hallását 's kevés híján látását is; azonban egészségesen 's gyalog járta végig a' szomszédságot, emésztő ereje jó maradt, 's csak négy hétig volt beteg holta előtt.

Parisban az obelisz - föllállításnál munkás napszámokak, oct. 25én a' fabéllés 's kő közt nagy számú skorpiót találtak, mi a' körülállókát élénk bámulásra gerjeszté, mivel ezen állatok csak forró égöv alatt tenyésznek 's Parisban egészen ismeretlenek. — Egyiptusban azonban igen sok találtak, és szurásuk többnyire halálos. — A' pompejii uj fölfödözések közt egy 44 tányérból, egy nagy tálból, 3 kis edényből, 2 kanál 's 4 villából álló asztali készületet találtak; az egész díszes és ritka szépségű antik készület azonnal Porticibe küldetett a' királyi család számára.

Lieven hgné folyvást Parisban él, de igen elvonult házi életet; látogatásokat nem fogad el, de néha tesz ő maga a' minis-ter 's követeknél. — 1829iki fölszámolás szerint akkor 816480 lakos volt Parisban, most a' lakosok száma megközelít egy milliót. — Lyonban egy hat évű gyermeket mutogatnak, kinek négy lába van 's e' mellett igen jó egészsége. —

Gabonaár: nov. 8dik Pesten. Tiszta búza 113 1/3, 100, 93 1/3. Kötöztes 80 73 1/3, 66 2/3. Rozs 58 1/3 56 2/3 53 1/3. Árpa 60 56 2/3 53 1/3. Zab 40 38 2/3, 36 2/3. Köles-kása 213 1/3 200 180. Kukorica 100 93 1/3 86 2/3. Pénzkelet: nov. 12én: 5 pCtes stat. köt. 103 5/6; 4 pCtes 99 9/32 3 pCtes 73 3/4 1 pCtes 24 15/32; 1821ki 100 ftes kölesön; 221; 1821ki 138 3/8 1834ki 500 ftes kölesön 578 1/2 becai 21 1/2 pCtes: bankó kötelezvény 65 3/4 m. udv kam. 3 pCtes kötelezvény 67; 21 1/2 pCtes 65 1/2; 2 1/4 pCtes 59 2 pCtes 51 3/4. Dunavízár: november 13ikán 5' 2" 6" 14iken 5' 2" 3" 15iken 4' 11" 6" 16ikán 4' 8" 0".

Pest és

A' Pestre
tiszteltre
is kiterjesz
hét csütör
kocsi, Pes
Pestre.

távolság
esetben u
kerülése

rendelésé
a) Pes

b) Epe

utasítatik
küldetik

szerint f

natához
szekere

az intéz
függ, a
álladalm
lovait fo

meghala
kötendő

máry K
minden

Pestre

"

Gyöng

Misko

Kassa

Ankündigung einer Schnellfahrt zwischen Pesth und Eperies über Gyöngyös, Miskolcz und Kaschau.

Die Anerkennung der Gemeinnützigkeit, welche die von Pesth nach Großwardein und Klausenburg errichtete Schnellfahrt bei einem verehrlichen Publikum gefunden, hat die unterzeichnete Gesellschaft aufgemuntert, diese Anstalt auch nach andern Punkten hin auszudehnen. Sie hat daher die Einrichtung getroffen, daß vom nächstkünftigen 17. des laufenden Monats November an, am Donnerstag in jeder Woche, des Morgens um 6 Uhr, ein für Reisende, nebst ihrem Gepäck bequem eingerichteter Wagen von Pesth nach Eperies, und von dort am nachfolgenden Sonntag des Morgens um 6 Uhr wieder nach Pesth zurückfährt.

Die Bureaux, wo die Reisenden ihre Plätze bestellen können, sind in folgenden Orten errichtet, nämlich:

- In Pesth bei Herrn Peter Rottenbiller (neben der reformirten Kirche).
- Gyöngyös bei Herrn Johann Graisinger.
- Miskolcz bei Herrn Király v. Szathmár P. T.
- Kaschau bei Herrn Joseph Spielmann.
- Eperies bei Herrn Joseph Samuel Vapp.

Uebrigens können auch in den Zwischen-Stationen Reisende durch den Conducateur, gegen die, nach Verhältnis der Entfernung an ihn zu bezahlende Gebühr, die er der Gesellschaft zu verrechnen hat, in Wagen aufgenommen werden, wenn noch Plätze darin leer sind; in diesem Falle aber hat sich der Reisende so einzurichten, daß er mit seinem Reise-Gepäck die Ankunft des Wagens erwartet, damit kein Aufenthalt entsteht.

Die Ankunft des Wagens in den genannten Orten wird nachfolgendermaßen Statt finden, wornach sich die Reisenden wegen Bestellung ihrer Plätze zu richten haben:

- a) Bei der Reise von Pesth nach Eperies: Donnerstag Abends in Gyöngyös; Freitag Früh in Miskolcz; Freitag Mittags in Kaschau; und des Abends in Eperies.
- b) Bei der Rückreise von Eperies nach Pesth: Sonntag Mittags in Kaschau; Sonntag Abends in Miskolcz; Montag Früh in Gyöngyös; und des Abends in Pesth.

Im Falle sich noch Reisende zur Abfahrt melden sollten, wenn der Gesellschaftswagen schon besetzt wäre, so werden sie deswegen nicht aufgehalten, sondern durch gemächliche Beiwagen, welche die Anstalt zu diesem Zwecke bereit hält, an ihren Bestimmungsort befördert werden.

Jedem Reisenden wird gestattet, 30 Pfund Gepäck unentgeltlich mitzunehmen, das Uebergewicht von 30 Pfund hat er nach dem Tariffe der Waaren-Transport-Preise zu bezahlen.

Die Anstalt nimmt auch Effecten und Waaren zur Weiterbeförderung an, welche je nach dem Zwecke des Aufgebers entweder auf dem Schnellwagen, so weit es der Raum desselben gestattet, verladen, oder durch besondere Frachtwagen, wofür die Preise niedriger sind, und die ungefähr die doppelte Zeit zur Zurücklegung des Weges bedürfen, an den Ort ihrer Bestimmung befördert werden.

Außer den regelmässigen Fahrten übernimmt die Anstalt auch die Beförderung von Reisenden, die mit eigenen Wagen fahren, bis zum Ort ihrer Bestimmung, in der Richtung der Straße zwischen Pesth und Eperies, und diesen steht es alsdann frei, die Reise entweder ununterbrochen fortzusetzen, oder, nach Bequemlichkeit, unter Weges auf den Umspanns-Stationen zu übernachten; auch liefert die Anstalt, auf Verlangen, denjenigen solcher Reisenden, die keinen eigenen Wagen haben, einen bequemen Wagen der Anstalt, wenn sie sich auf ihrem Weg der Vorspanns-Pferde derselben bedienen, und die Tare für den gelieferten Wagen entrichten.

Im Falle Reisende mit Reisewagen sich melden, deren Gewicht, mit Inbegriff der Ladung von Personen und Gepäck, 14 Zentner übersteige, so sind die nachstehenden Tarifspreise nicht mehr darauf anwendbar, sondern ihre Beförderung wird von der Anstalt nur mittelst besonderer Uebereinkunft mit dem Reisenden übernommen.

Wenn Reisende Ursachen zu Beschwerden gegen die Anstalt oder ihre Bestellten zu führen hätten, so können sie sich deshalb in Briefen an Herrn Király v. Szathmár in Miskolcz, als Direktor der Anstalt, wenden, und ihre diesfälligen Briefe werden auf jeder Station unentgeltlich angenommen und an ihre Adresse besorgt werden.

Pesth, im November 1836.

T a r i f zur obigen Schnellfahrt zwischen Pesth und Eperies.

In Conventions-Münze, als:	Für die Person auf dem Schnellwagen sammt dem Trinkgeld		Relais, oder Pferdewechsel auf eigenen Wagen sammt dem Trinkgeld		Tare für einen Gesellschaftswagen		Für Waaren und Effecten mit dem Schnellwagen												Für Waaren von Kaufleuten m. Schnell-Frachtwagen															
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	bis 4 9/16		über 4 9/16 bis 5 1/2		über 5 1/2 bis 10 1/2		über 10 1/2 bis 30 1/2		über 30 1/2 bis 50 1/2		über 50 1/2 bis 65 1/2		über 65 1/2 bis 80 1/2		über 80 1/2 bis 100 1/2		von 6 bis 25 1/2		über 25 bis 50 1/2		über 50 1/2 bis 75 1/2		über 75 1/2 bis 100 1/2					
							fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Von Pesth nach Gyöngyös od. ret.	2	56	13	56	1	6	3	6	11	17	22	33	44	55	1	6	11	22	33	44	55	1	6	11	22	33	44	55	1	6	11	22	33	44
" " " Miskolcz "	6	8	29	8	2	18	6	12	23	35	46	57	68	79	1	9	13	23	34	45	56	1	9	13	23	34	45	56	1	9	13	23	34	45
" " " Kaschau "	8	56	42	26	3	21	8	17	34	51	67	84	101	118	1	7	14	26	39	52	65	1	7	14	26	39	52	65	1	7	14	26	39	52
" " " Eperies "	10	—	47	30	3	45	10	19	38	57	75	94	113	132	1	6	12	24	36	48	60	1	6	12	24	36	48	60	1	6	12	24	36	48
" Gyöngyös " Miskolcz "	3	12	15	12	1	12	3	6	12	18	24	36	48	60	1	1	2	4	6	8	10	1	1	2	4	6	8	10	1	1	2	4	6	8
" " " Kaschau "	6	—	28	30	2	15	6	12	23	35	46	57	68	79	1	7	14	26	39	52	65	1	7	14	26	39	52	65	1	7	14	26	39	52
" " " Eperies "	7	—	33	30	2	39	7	14	27	41	53	67	81	95	1	8	16	32	48	64	80	1	8	16	32	48	64	80	1	8	16	32	48	64
" Miskolcz " Kaschau "	2	48	13	18	1	3	3	6	11	17	22	33	44	55	1	4	8	16	24	32	40	1	4	8	16	24	32	40	1	4	8	16	24	32
" " " Eperies "	3	52	18	22	1	27	4	8	15	23	30	38	46	54	1	5	10	20	30	40	50	1	5	10	20	30	40	50	1	5	10	20	30	40
" Kaschau " Eperies "	1	4	5	4	—	24	1	2	4	6	8	12	16	20	1	2	4	8	12	16	20	1	2	4	8	12	16	20	1	2	4	8	12	

Die Schnellfahrts-Gesellschaft
zur Beförderung des Handels.